

10. Κουτσαντώνη Τ. Σύνθετα ουσιαστικά της ρωσικής: σύγκριση με την ελληνική και άλλες γλώσσες // Πτυχιακή εργασία. – Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών, 2005. – 86 σ.

11. Ράλλη Α. Η σύνθεση λέξεων. Διαγλωσσική μορφολογική προσέγγιση. – Αθήνα: ΠΑΤΑΚΗ, 2007. – 287 σ.

Стаття надійшла до редакції 21.04.13

Κοσιцкий Μ.Μ., асп.,
Патрский Университет, Патра

СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫЕ КОМПОЗИТЫ НОВОГРЕЧЕСКОГО И УКРАИНСКОГО ЯЗЫКОВ (СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ)

В статье анализируются сложные именные образования новогреческого языка. Исследуются процессы их образования и функционирования в языке. Рассматриваются синтаксические связи, возникающие между составными сложного слова.

Ключевые слова: *имя существительное, композит, сочинительная / подчинительная связь, экспрессия.*

Kosytskyi M.M., post-graduate student,
University of Patra

NOUN-COMPOUNDS IN MODERN GREEK AND UKRAINIAN LANGUAGES (COMPARABLE ASPECT)

The article deals with noun-compounds in Modern Greek. It observes processes of this kind word formation and their functioning in language. Also explores syntactic relations between constituent of compound.

Key-words: *noun, composite, coordination & subordination, utterance.*

УДК81'42:(811.134.2:796.072.3)

Κοτενκο Β.Л., асп.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В ІСПАНСЬКОМОВНОМУ СПОРТИВНОМУ ДИСКУРСІ

(на матеріалі газетних статей футбольної тематики)

Статтю присвячено дослідженню лінгвопрагматичних засобів реалізації категорії оцінки в іспанських спортивних статтях футбольної тематики. Футбольна стаття, зважаючи на характер

спортивного дискурсу, рельєфно маркована суб'єктивними оцінками, що підсилюють персуазивний характер повідомлення. Вони реалізуються за означеною шкалою і виявляються як на граматичному, так і на морфо-синтаксичному рівні.

Ключові слова: спортивний дискурс, судження, оцінка, експресія.

Природа спорту виразно забарвлена змагальним началом: чи то з часом задля досягнення кращої результативності, чи то як парне протистояння із визначенням переможця з-поміж двох конкретних суперників. Опис події, у якій головним діячем є пара сильніший-слабший, твориться із залученням чинника оцінювання та висловлення відповідного судження. Ця стаття ставить за мету зробити спробу окреслити той спектр загальних лінгвістичних засобів, що використовуються під час творення спортивного повідомлення у пресі на матеріалі футбольних статей іспанської періодики.

У філософському вимірі категорія оцінки означає висловлювання, що встановлює абсолютну або порівняльну цінність якогось об'єкта. Оцінка не є істинною чи хибною. Оцінка не є описом. Вона може бути охарактеризована як доцільна, ефективна, розумна, обґрунтована, але не як істинна чи хибна [Ивин 2006, 624].

За О. Ахмановою, оцінка – це одна з частин стилістичної конотації: вона є якісна, стилістична, суб'єктивна, експресивно-модальна і експресивно-емоційна [Ахманова 2007, 305]. Ю. Крістева зазначає, що об'єкт істинний тільки тією мірою, якою суб'єкт приписує йому сигніфікацію (*predicari est intentio*) в судженні. Судження, отже, здійснює коротке замикання між об'єктивним (реальністю) і тим, що суб'єкт позначає в ньому актом предикації. Науковець підкреслює, що в наші дні лінгвістичне мислення знову йде двома головними шляхами: перший – це структура, а другий – синтаксис судження [Крістева 2004, 208,215]. Таким чином, дослідження категорії оцінки є непересічно важливим для сучасного мовознавства із його орієнтацією та комунікативність та антропоцентричність, що й визначає **актуальність** нашого дослідження.

Предметом цього дослідження є статті футбольної тематики провідних іспанських видань *El País*, *El Mundo*, *Marca*, *ABC*, *As. com*, тому варто згадати про сутність діяльності ЗМК, яка є аксіологічною. Існує думка, що медійний дискурс жодним чином не може бути об'єктивним, оскільки журналіст, описуючи ту чи

іншу подію, не може втриматися від власних оцінок, і Х. Гзміль-Тилуткі, посилаючись на Ядвігу Пузиніну, зауважує, що до багатьох характеристик *homo* належить додати і *homo aestimans* [Gzmił-Tylutki 2010, 317]. Робота сучасних засобів масової комунікації спрямована передусім на поширення ціннісної інформації, системи поглядів на світ, структурованих згідно з певною системою цінностей. Мас-медіа під час вибору тематики орієнтуються насамперед на ті події та факти, які вирізняються актуальністю й соціальним значенням [Кузнецова 2010, 29]. Отже, тексти газетно-публіцистичного стилю тяжіють за шкалою об'єктивації-суб'єктивації в бік останньої. Категорія суб'єктивації передається за допомогою оціночних засобів, тому вони є прагматично відзначеними. До основних лексичних і семантично-прагматичних засобів, на які припадає основний персуазивний заряд спортивного повідомлення, належить, зокрема, чинник експресії, що формує собою категорію оцінки. Оцінка передбачає наявність основних елементів комунікації – суб'єкта оцінки, самого оціночного знака, за допомогою якого можлива реалізація авторської інтенції, і об'єкта, на який спрямоване судження. Важливо, що у площині дискурсу мовець спочатку робить аксіологічний підсумок, а потім переходить до фактичної характеристики об'єкта [Арутюнова 1999, 185].

Лінгвістичний аспект категорії оцінки становить сукупність засобів і способів її вираження: фонетичних, морфологічних, лексичних, синтаксичних тощо, які відображають елементи комунікативної ситуації. Проаналізуємо деякі з них.

Говорячи про морфеми та їх роль у словотворі, варто виділити вживання суфіксів **-azo**, **-oso**, **-azgo**, **-ón** як у позитивному, так і негативному значенні: *batacazo*, *cabezazo*, *derechazo*, *golazo*, *larguerazo*, *pelotazo*, *porterazo*, *zapatazo*, *taconazo*, *testerazo*, *mazazo*, *desastroso*, *padrinazgo*, *burlón*, *fallón*, *faltón*, *empujón*, *tropezón*, *parón*, *peleón*, *pisotón*. Зупинімося на позитивній оцінці. Приклади *el taconazo exquisito*; *un cabezazo que provocó la estirada de Weidenfeller* [El Mundo 9.04.2013], *chispazo inteligente* [As. com 10.04.2013] ілюструють використання зазначених суфіксів із функцією збільшення та виділення якостей та характеристик майстерності гравців. Суфікси ж **-ito(a)**, **-illo**, **-ín**, навпаки, живаються у зменшено-пестливій функції з метою зниження категоричності висловлювання (*paradita*, *ratito*; *no era ese mi*

objetivo, pero estoy cerquita [El País 13.03.2012]; *rojillo, pequeñín*); та навіть у дещо іронічному значенні: *Messi es un ratoncito* [El País 22.03.2012]. Також залучаються експресивні вигуки для передачі просодичності, як-от у заголовку *¡La Roja, oh là là!* [Marca 26.03.2013].

Найпродуктивнішим для творення категорія оцінки виступає лексико-семантичний рівень, де традиційно виділяються "оцінні слова" і слова-оцінки залежно від місця оцінного компонента в структурі лексичного значення [Космеда 2000, 248]. Отже, можемо виділити такі лінгвопрагматичні засоби:

1) оцінні і дескриптивно-оцінні прикметники у вищому та найвищому ступенях порівняння, що вживаються з метою інтенсифікації: *énésimo, el mejor, el peor, muy grande, menos polémico, es más importante que yo, más que satisfechos, más contundente, más defensivo, el difícilísimo meridiano, puntos rentabilísimos; el técnico es importantísimo* [El Mundo 16.03.2013], і складні прислівники: *únicamente, machaconamente, especialmente, precisamente, precavidamente, enormemente, vehementemente, disciplinamente, muchísimo*. Одним із елементів схеми оцінки абстрактних понять є емоційно-чуттєва оцінка – це оцінка, яка відображає душевний стан, оцінка почуттів і емоцій, оцінка ідеального і матеріального у сприйнятті світу [Космеда 2000, 101], що у спортивному дискурсі реалізується, зокрема, і через епітети для виділення окремих особливостей гри (*un fulgurante arranque, un final descafeinado, un gol operístico*); характеристики гравців (*El Barça ha hecho un gran partido. Ver a Iniesta en el minuto 90 que regatea con una lucidez increíble...* [Marca 26.03.2013]; *se puede jugar como el Barça sin serlo, pero como no tienes jugadores tan buenos lo normal es que lo acabes pagando con tu propio pellejo desperdigado por el terreno de juego* [ABC 17.03.2013]; *un grupo fantástico con jugadores que demuestran en cada partido que son de gran nivel; el proyecto es grande, vamos a hacer lo posible para ser mejores* [El Mundo 9.04.2013]; *los azulgrana se reencontraron con su mejor versión* [El País 13.03.2013]; *rivales como el Rayo, mitad valientes y mitad temerarios, siempre reconocibles, nunca especulativos* [El País 17.03.2013]), опису моці однієї з команд (*Puede perder dos partidos en una temporada, pero sigue siendo el mejor equipo del mundo* [Marca 12.03.2013]; *España gana a Francia en París tras un maravilloso partido* [Marca 26.03.2013]; *el Málaga es digno de todos los elogios*.

Han hecho una temporada fantástica en Champions [As.com 10.04.2013]; No es fácil jugar contra equipos como el Dinamo de Kiev, siempre imprevisibles, nada corrientes, capaces de lo mejor y lo peor, generalmente indescifrables; un equipo poderoso físicamente, rápido en la transición y muy difícil de combatir [El País 29.09.2009] та власне всього матчу: *un partido memorable ante el Milan [El País 13.03.2013]; un encuentro muy complicado y peligroso, excesivamente irregular, sin encanto, falto de sencillez y sorprendentemente desenchufado [там же].*

2) Експресивні номінації та атрибутиви (*un partido que subrayó que este equipo juega y compite, con delanteros o sin ellos, pero siempre se las ingenian, porque tiene a un puñado de jugadores que son relojes con botas, unos caras pálidas que bajo esa apariencia frágil compiten como fieras [El País 1.07.2012]; Esta desgracia le ha sucedido a un Málaga que, a pesar de la derrota inesperada e injusta, ha demostrado a toda Europa, y sobre todo a sus aficionados, el orgullo del pequeño, pues el WestfalenStadion veía clara su superioridad técnica, su disposición a resolver la eliminatoria desde el primer momento [El Mundo 9.04.2013]; el Levante jamás se descosió o perdió el control estratégico en su tela de araña [El Mundo 6.04.2013]; Competición global por excelencia, por el riesgo, la capacidad de sorpresa y sobre todo por su emoción. Hay pocos actos más dramáticos que una jornada de la Liga de Campeones [El País 13.03.2013].*

3) Метафоричні та метонімічні образи: *Entre Messi y Villa, esa pareja, se guisaron y comieron al Rayo. No fue un festival gastronómico, sino una reconciliación futbolística [El Mundo 17.03.2013]; Si Raúl era un Ferrari, ahora Casillas ha evolucionado hacia el Red Bull; en conjunto de Mendilibar se vistió de diablo rojo; un equipo de colmillo afilado [El País 13.03.2012]; romper una muralla destructiva [ABC 21.03.2012]; Bielsa pidió a su matador estrella un toro y éste se lo ha conseguido; La selección española llegará con mucha hambre de repetir éxitos [El Mundo 9.03.2012; 15.03.2012]; el Barcelona ahora vive días de vino y rosas [El País 28.03.2012]; La selección que inició su quijotesca aventura en Viena hace cuatro años y luego llegó a la Luna en Johannesburgo descorchó en Kiev la triple corona, lo que parecía un viaje a Marte. Toda una hazaña para esta España que decidió sublevarse contra la nomenclatura del fútbol [El País 1.07.2012].*

4) Використання мейозису – стилістичної фігури, що

грунтується на применшенні інтенсивності вияву ознак, розмірів і дії предметів, перебігу подій і та ін. [Селіванова 2006, 316-317]. Засобами мейозису у спортивному дискурсі виступають також заперечні частки: *Nada de pavos reales y narcisos, la gloria se la han repartido por igual en los tres campeonatos que la han entronizado. Desde su primer paso hacia la gloria, uno ha sido once y once han sido uno, alejados del mundo espumoso de las celebridades porque el fútbol es su objeto de pasión y lo comparten. Otros lo consumen, ellos lo disfrutaban como enanos* [El País 1.07.2012]; *Nada ha ganado aún. No ha hecho nada más que revertir en una gloriosa jornada de la Champions una tendencia a decaer observada desde hace algunos partidos por culpa de la distensión* [El País 13.03.2013].

5) Порівняння: *...confirmar a Osasuna como una piedra mayor sin acento inglés, pero a la que cuesta derribar*; [El País 13.03.2012]; *Fue como si agitara un avispero...* [El Mundo 17.03.2013]; *Y ahora tocaba Santander, algo así como un aterrizaje desde el cielo* [El País 12.03.2012].

6) Квантори винятковості та універсалізації (todo el mundo, cada uno de nosotros, siempre, solo...): *Todos tenemos que dar un poco más; es cuando se va a decidir todo; La carrera de Messi es la historia de precocidad jamás vista en la historia del fútbol* [el Mundo 20.03.2012]; *Todo el mundo piensa que no hay nada que se le resista...* [ABC 22.03.2012].

7) Анадиплозис: *Te hacen dos goles, hay que ganar con 3, expulsión hay que ganar con 10* [el Mundo 4.03.2012]; *Todo es muy costoso, y más difícil aún sin Messi, todo es muy sufrido, todo lleva mucho tiempo, incluso la renovación de Guardiola. Todo tiene su recompensa...* [El País 3.03.2012] (останній приклад ілюструє також застосування анафори).

8) Тавтологія: *Es verdad que machacarse, no se ha machacado nunca.* [El País 12.04.2009]; *No sabemos que hubiese ocurrido si hubiese sido otro equipo el que hubiese jugado el pasado jueves* [El Mundo 11.03.2012]; *era gol o gol; Özil ya hace de Özil; una maravilla que Ronaldo resolvió como Ronaldo* [El País 27.03.2012; 13.03.2012; 23.03.2012].

9) Використання анафори: *No hay mejor pócima. No hay mejor forma de arbitrar este deporte* [El País 25.03.2011]; *¿Acaso algún necio dudaba...? ¿Acaso los que tanto hablan...? ¿Acaso nadie se da cuenta de que...?* [El Mundo 18.03.2012].

10) Гіперболізація – використання "ударних слів" – слів із значенням найвищого вияву емоцій та виходу за межі реальності: *Las dos manos, cada una en su tiempo, presagiaban al portero capaz de todo, el del poderosísimo tren inferior para impulsarse de palo a palo* [El Mundo 11.11.2011]; *dos equipos históricos y revolucionarios; acreditar el poderío; Cristiano, que suele jugar hasta la eternidad* [El País 25.03.2011]; *Hubo un tiempo en el que el Madrid aspiró a conquistar el planeta* [El País 14.03.2012].

11) Засоби розмовної мови, функцією яких є створення на загальному офіційному фоні атмосфери неофіційності, відкритості, приязності адресанта. Прагматичні характеристики цих засобів стали поштовхом до процесу творення діалогічної журналістики: *batahola, el campo como un patatal, dar un taconazo, moco de pavo, el golazo, el runrún, la murga arbitral, seguir con la misma tónica, ...cumplida la treintena; por los pelos y los palos; enfurruñarse* замість звичного відповідника *enfadarse*), *bajar los tocaditos, le sabe a poco, tener pataleta, de tonto no tiene un pelo*. Дуже цікавим є такий приклад: *Ayer, sin ser un amarrategui, su* equipo, armado con un presupuesto mínimo***, *le mordió otra vez los pies** al Barça* [El País 2.10.2011]. Крім застосування дейктичного елементу*, катафори *le ... al Barça* та метафоричних фраз**, речення також містить слово, що належить до суто розмовного стилю: *amarrategui*. Воно було сформовано від іспанського "amarrar" і баскського закінчення "tegui" і досить широко застосовується саме в сфері спорту. Як синоніми до нього виступають слова *segurolo, conservador, conservadurista, temeroso, gallina*. Метою кожного з цих засобів є намагання автора зробити висловлювання переконливішим для адресата і посилити його перлокутивний ефект – зміну емоційного стану читача.

12) Інтердискурсивність: *A falta de arietes, dos gnomos, Silva y Jordi Alba, el primero, para alimentar aún más el misterio, encima de cabeza, iniciaron la reconquista y despacharon a un rival que resistió cuanto pudo con nobleza y honor; aceptando el tremendo castigo en un ejercicio de hidalguía* [El País 1.07.2012].

Окремої уваги заслуговує одночасне використання в одному реченні багатьох стилістичних прийомів задля творення експресивного схвального ефекту: *España arrancó con más ritmo del que solía en este campeonato. Alonso, fantástico de principio a fin, con el balón y sin él, tiró de catálogo en defensa y ataque, Xavi volvió a ser el satélite que acostumbra, Iniesta se alistó al Bolshoi y Cesc puso a*

todos en órbita con sus movimientos entre la zaga azzurra [El País 1.07.2012]. Застосування музично-танцювального коду для опису матчу Італія-Іспанія відбувається із посиланням на пісню А. Челінтано, яку співали гравці збірної Італії, переспівану згодом німецькою групою Die Toten Hosen, що стала гімном Чемпіонату Світу ФІФА 1990 року, який проходив у Італії.

Особливо важливою є також заувага про вагому роль контексту для формування оцінки [Ивин 2006, 623]. Для матеріалу спортивних футбольних статей це є особливо актуальним, адже дуже важливо висвітлити навіть поразки своїх команд у позитивному світлі: *un valiente e irrepetible Málaga, que cayó de forma injusta y cruel, bajo los auspicios del escocés Craig Thomson* [El Mundo 9.04.2013].

Отже, лінгвопрагматичними засобами творення категорії оцінки в іспанськомовному футбольному дискурсі виступають: суфікси на позначення зменшувальності чи підкресленого збільшення, оцінні та описово-оцінні прикметники у вищому та найвищому ступені порівняння, експресивні номінації та атрибутиви, метонімія, метафора, мейозис та ряд стилістичних фігур, інтердискурсивність.

Перспективним залишається вивчення реалізації категорії оцінки на синтаксичному рівні, а також детальна розробка шкали позитивне-негативне.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека / Нина Давыдовна Арутюнова. – М.: "Языки русской культуры", 1999. – 896 с.
2. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / Ольга Сергеевна Ахманова. – М.: КомКнига, 2007. – 576 с.
3. Космеда Т. Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки / Тетяна Космеда. – Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 350 с.
4. Крістева Ю. Полілог / Юлія Крістева. – К.: Юніверс, 2004. – 480 с.
5. Кузнєцова Т. В. Аксіологічні моделі мас-медійної інформації: монографія / Тетяна Василівна Кузнєцова. – Суми: Університетська книга, 2010. – 304 с.
6. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с.
7. Философия: энциклопедический словарь / [под ред. Ивина А. А.]. – М.: Гардарики, 2006. – 1072 с.

8. *Grzmił-Tylutki H.* Francuska lingwistyczna teoria dyskursu: historia, tendencje, perspektywy / Halina Grzmił-Tylutki. – Kraków: Universitas, 2010. – 366 s.

9. *Oskiera A.* Antynomie wartości. Problematyka aksjologiczna w językoznawstwie / Agnieszka Oskiera (red.). – Łódź: Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, 2007. – 340 s.

Стаття надійшла до редакції 19.04.13.

Котенко В.Л., асп.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

**ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА РЕАЛИЗАЦИИ
КАТЕГОРИИ ОЦЕНКИ
В ИСПАНОЯЗЫЧНОМ СПОРТИВНОМ ДИСКУРСЕ
(НА МАТЕРИАЛЕ ГАЗЕТНЫХ СТАТЕЙ ФУТБОЛЬНОЙ
ТЕМАТИКИ)**

Статья посвящена исследованию лингвопрагматических средств реализации категории оценки в испанских спортивных статьях футбольной тематики. Футбольная статья, учитывая характер спортивного дискурса, рельефно маркирована субъективными оценками, которые усиливают персуазивный характер сообщения. Они реализуются по определенной шкале и выявляются как на грамматическом, так и на морфо-синтаксическом уровне.

Ключевые слова: *спортивный дискурс, суждение, оценка, экспрессия.*

Kotenko V.L., postgraduate student
Institute of Philology, National Taras Shevchenko University of Kyiv

**LINGUISTIC AND PRAGMATIC MEANS OF EVALUATION
CATEGORY REALIZATION IN SPANISH SPORT DISCOURSE
(BASED ON THE NEWSPAPER FOOTBALL ARTICLES)**

The article investigates both linguistic and pragmatic means that form a category of evaluation of the Spanish sports football articles. Considering the nature of the sports discourse, football articles are clearly marked by the subjective assessments that enhance the persuasive nature of the message. They are implemented on a determined scale and may appear on both grammatical and morpho-syntactic levels.

Key words: *sports discourse, judgment, evaluation, expression.*